

Okul Çevrelerinde Oluşan Güvenlik Riskleri ve Tedbirler: Okul Polisleri Özeline Bir İnceleme*

Doç. Dr. Rasim TÖSTEN

Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi, rasimtosten@hotmail.com orcid no: 0000-0001-5135-7286

Doç. Dr. Gamze GÜNEY

Ardahan Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, gamzeliderim@hotmail.com, orcid no:
0000-0001-9638-320X

Öğrt. Mustafa UYUMAZ

Lisansüstü Öğrenci, Ardahan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, mstfauyumz@gmail.com

Öz

Yapılan bu araştırmanın temel amacı okul çevrelerinde oluşan güvenlik risklerinin ve beraberinde alınan tedbirlerin okul polisleri görüşü bağlamında incelenmesidir. Araştırma nitel yöntemli olup durum çalışması modelinde desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği ile seçilen 8 okul polisi oluşturmaktadır. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Görüşmeler ses kaydıyla toplanmış olup sonrasında deşifre edilmiştir. Araştırma verileri içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma bulgularında; okul polisinin bazı karakteristik özelliklerinin olması gerektiği, okul polisi uygulamasının memnuniyet verici olduğu, okul güvenliğinin risklerden arınmış huzurlu bir ortam olarak algılandığı, okul polisinin okul çevresindeki yabancı unsurlar için caydırıcı olduğu, öğrencilerin suça bulaşmalarını engellediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca okul yönetimi ile polis işbirliğinin istenilen seviyede olmadığı görülmüştür. Araştırma sonucunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Okul güvenliği, okul polisi, okul çevresi.

Security Risks and Precaution Occurring in School Environments: A Special Review of School Polices

Abstract

The main purpose of this research is to examine the security risks in school environments and the accompanying precautions in the context of the school police. The research has a qualitative method and was designed in a case study model. The study group of the research consists of 8 school police officers selected by the criterion sampling technique, one of the purposeful sampling methods. Research data were collected with a semi-structured interview

To cite: Tösten, R., Güney, G. & Uyumaz, M. (2023). Okul çevrelerinde oluşan güvenlik riskleri ve tedbirler: Okul polisleri özelinde bir inceleme, *The Current Research in Social Sciences and Humanities*, 2(3), pp. 1–12. DOI: 10.5281/zenodo.10437595

* Bu çalışmanın bir kısmı Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye ve Türk Dünyası Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda Siirt'te (4-7 Ekim 2023) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

form developed by the researchers. The interviews were audio-recorded and then deciphered. Research data were analyzed by content analysis technique. In the research findings; It has been concluded that school police should have some characteristics, school police practices are pleasing, school security is perceived as a peaceful environment free from risks, school police are a deterrent for foreign factors in the school environment, and prevent students from getting involved in crime. In addition, it was observed that the cooperation between the school administration and the police was not at the desired level. Suggestions were made as a result of the research.

Keywords: School security, school police, school environment

Giriş

Toplumsal gelişimin temeli ruhsal ve sosyal yönlerden sağlıklı bireylere dayanır. Bu dayanakta kişilerin her yönüyle eğitimine bağlı olmaktadır. Nitelikli bir toplum için nitelikli insan sayısının çoğalması gerekmektedir. Bu anlamda okullara önemli sorumluluklar tevdi edilmiş ve zorunlu eğitim kapsamında bu sorumluluk perçinlenmiştir. Ancak toplumun geleceğini yetiştirme görevi üstlenmiş olan okulların çağın getirdiği değişime ve bağlı olarak güvenliğine dikkat etmesi gerekmektedir.

Okulların kalabalık gruplara ev sahipliği yapması, sosyalleşme hızının güçlü olması, görece dışarıdan etkileşime daha açık tecrübesi az grupları odağına alması okulların duyarlılığını arttırmaktadır. Özellikle büyükşehirlerde sosyal kontrol aracının daha zayıfladığı kalabalık yerleşim yerlerinde güvenlik risklerinin fazla olması beklenen bir durumdur. Birçok aile bu gibi güvenlik risklerini gerekçe göstererek alternatif okul uygulamalarına dahi yönelmektedir. Okulların güvenlik riskleri denildiğinde okul içi değişkenlerden okul dışı parametrelere kadar uzanan geniş bir yelpazeden bahsedilebilir. Ancak öncelikle okul güvenliği kavramının kapsamını ortaya koymakta fayda vardır.

Güvenlik kavramı, insan hayatında fizyolojik ve psikolojik etkileri bulunan bir kavramdır. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşinde nefes alma, yemek yeme ve bunun gibi en temel ihtiyaçlardan sonra ikinci basamakta yer alan güvenlik güçlü bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Güvenlik yaşamımızın her anında temel beklentilerimizden biri olmanın yanı sıra okullarda da başarıyı yakalamak ve etkili öğrenmeyi sağlamak amacıyla gereklidir. Son dönemlerde okullarda gerçekleşen olaylar ışığında artan güvenlik problemleri göze çarpmaktadır. Başarılı bir eğitim ve öğrenimin gerçekleşmesinin temelinde güvenlik başat rollerden birdir. Okulda güvenlik konusu öğrenciler için öğrenmeden daha önce gelmektedir ve güvenlik ihtiyacı giderilmediği sürece etkili bir öğrenimden bahsedilemeyeceği aşikârdır. Okullardaki güvenlik problemlerinin ortaya çıkarılması ve konunun önemini kavranması açısından akademik çalışmalar büyük önem arz etmektedir. Pek çok ülkede yaygınlaşmakta olan okul güvenliği sorunları ülkemizde de etkisini göstermeye başlamıştır. Yazılı ve görsel basına yansıyan haberler bu konuyu destekler niteliktedir.

Okul güvenliği, okula gitme sebebiyle evden ayrılan çocukların ve okul personelinin okula varıncaya kadar geçen tüm aşamalardan oluşmaktadır. Okul, çeşitli bilgi, beceri ve alışkanlıkların belli amaçlara göre düzenli bir biçimde öğretildiği ve kazandırıldığı eğitim kurumu ya da öğrenci, öğretmen ve yöneticilerden oluşan eğitim topluluğu olarak tanımlanmaktadır (TDK, 1981:107). Öğrenme olgusu

kişilerin hayatları boyunca geliştirdikleri davranışları neticesinde meydana getirdikleri uzun süreli değişimlerdir. Dolayısıyla okulların uzun soluklu bir süreci kapsamaması, öğrencilerin okulda geçirdikleri zamanların da güvenli hale dönüştürülmesini gerektirmektedir. Okulların ve özelde sınıfların sağlıklı öğrenme ortamının düzenlenmesinde güvenlik olgusunu dışarda bırakmak mümkün değildir.

Okul güvenliği kapsamında iç ve dış unsurları ele almak mümkündür. İç unsurlar sınıf içi materyal donatımından tehlikeli madde kullanımına, akran zorbalığından grup arası ilişkilerde çete faaliyetlerine, hijyenden beslenmeye kadar birçok örnek verilebilir. Dolayısıyla güvenliğin fiziksel, duyuşsal ve bilişsel boyutları vardır. Ancak bu çalışmanın odağında genellikle dış unsurlar özelinde öne çıkan fiziksel boyut vardır. Ülkemizde ve dünyanın birçok yerinde okullarda sıklıkla yaşanan güvenlik sorunlarında dış unsurlara ve özelde fiziksel güvenlik problemlerine örnek olarak şiddet, sigara, alkol ve uyuşturucu madde kullanımı, olumsuz suç faaliyetleri, okul içerisine delici kesici aletlerin getirilmesi, kaçırılma ve hırsızlık verilebilir. Okul güvenliğinin sağlanmasında etkili olacak en önemli etken okullarda meydana gelen şiddetin önlenmesidir.

Şiddetin önlenmesinde iki yaklaşım esas alınabilir. Bunlar reaktif (tepkisel) ve proaktif (önlemsel) yaklaşımlardır. Türkiye’de son yıllarda okul polisi uygulamasıyla reaktif yaklaşımın tercih edildiği anlaşılmaktadır. Şiddet ile başa çıkılması yönünde ilk adım şiddet kavramının kabul edilmesi ve bu konuda farkındalık oluşmasına bağlıdır. Öğrencilerin gelişimlerinin sağlıklı bir ortamda tamamlamaları ve topluma yararlı birey olarak yetişmeleri konusunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi sosyal devlet anlayışının gereğidir. Bu bağlamda başarının anahtarı niteliğinde olan güvenliğin okullarda da sağlanması gerekmektedir. Okul ve çevre güvenliği konusu üzerinde yapılan araştırmalar neticesinde suç ve başarı oranlarında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur. Öğrenciler zamanlarının büyük çoğunluğunu okullarda geçirmektedir. Bu sebeple okullarda yaşanacak herhangi bir güvenlik eksikliği çocuklar için büyük tehdit oluşturmakta, çocukları suça sürükleyebilecek risk oluşmasına kapı aralamaktadır.

Son dönemlerde okul çevrelerinde sorun teşkil eden konular arasında şiddet, suça sürüklenme ve madde bağımlılığı öne çıkan konular arasında bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar neticesinde bu sorunların kentlerde daha fazla olduğu ortaya konulmuştur. Bu gibi sorunların ortadan kaldırılması amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından “Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Strateji Eylem Planı” yürürlüğe konmuş olup, bu eylem planı kapsamında 20/06/2022 tarihinde T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği ve İçişleri Bakanlığı arasında “Çocukların Eğitim Süreçlerinin Güvenliğine İlişkin Koruyucu ve Önleyici Hizmet ve Tedbirlerin Artırılmasına Yönelik İş Birliği Protokolü” 5 yıl süreyle imzalanarak yürürlüğe konulmuştur. Bu protokol ile okul ve çevresinde güvenli ortamların oluşturulması hedeflenmiş ve bu kapsamda “Okul Polisliği” ve “Okul İrtibat Görevlisi” uygulamaları yürürlüğe alınmıştır. Amaç, “*çocuklarımızın eğitim süreçlerinin güvenliğini sağlamak üzere onların her türlü suç ve zararlı alışkanlıktan uzak tutulması ile korunmasına yönelik*

güvenlik tedbirlerinin yeterli düzeyde alınmasını, bedensel zihinsel duygusal, sosyal ve ahlaki yönden nitelikli eğitim almış sağlıklı bireyler olarak yetiştirilmesini desteklemek” olarak belirtilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı'nın imzaladığı protokol ile okulların her yıl İl Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından “*Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Strateji ve Eylem Planı*” yapmaları zorunluluk oluşturmuştur. Bu eylem planı tüm okullarda farklılık gösterebildiği gibi bir takım aynı sorunları da içerebilmektedir.

Emniyet Teşkilatı toplumun güvenliğini sağlamak ve koruma altına almanın yanı sıra okullarda çocuklar ve gençlerin güvenliğini sağlamaya yönelik koruyucu, önleyici ve destekleyici güvenlik tedbirlerinin alınmasına ilişkin ilgili kurum ve kuruluşlar ile ortak çalışma yapabilmektedir. Polis-okul ilişkisi yeni bir kavram değildir. Ülkemizde ve tüm dünyada emniyet teşkilatı ile okullar arasında çeşitli iş birliği faaliyetleri bulunmaktadır. Ülkemizde de bu ilişki Çocuk Şube Müdürlüğü'nün kuruluş yılı olan 2001 yılına kadar gitmektedir.

Türk Emniyet Teşkilatımız yıllardır birçok birimin (Asayiş, Trafik, Narkotik) ortaklaşa faaliyetleri ile okullara yönelik güvenlik faaliyetlerini sürdürmektedir. Okul polisi uygulamasının yürürlüğe konulması ile polis, okul ve çevresinde reaktif ve proaktif olarak faaliyet göstermektedir. Reaktif yaklaşım ile anlatılmak istenen meydana gelen olay karşısında polisin görevini yerine getirmesidir. Proaktif yaklaşım ise, güvenlik sorunlarına neden olabilecek olayların oluşmasını önlemeye yöneliktir. Polis, güvenlik konusunda caydırıcı ve önleyici olarak faaliyet yürütmektedir.

2021-2022 yılı içerisinde gerçekleşen eğitim-öğretim kapsamında okul ve çevrelerine yönelik alınan güvenlik tedbirlerinde 1.054 okul kolluk görevlisi, 22.772 güvenli eğitim koordinasyon görevlisi, 6.523 devriye ekibi olmak üzere 19.569 kolluk personelinin yanı sıra 10.000 özel güvenlik görevlisi ile görev alınmıştır. Bunlar;

- Kolluk kuvvetleri tarafından yapılan değerlendirmeler sonucunda öncelikli olarak tespit edilmiş okullarda olunması gereken sabit olarak okul kolluk görevlisi,
- Okul idaresiyle sürekli iletişim halinde olunması ve güvenli eğitim koordinasyon görevlisi bulundurulması,
- Öğrencilerin okula giriş ve çıkış saatleri öncesi okul etrafında ve öğrencilerin yoğun olduğu yerlerde hâkim noktalarda görev alan ekip personeli ile özel güvenlik görevlileri görev yapmıştır.

Bu kapsamda güvenli eğitim koordinasyon görevlisi ise, sorumlu oldukları okulların idarecileri, görevli rehber öğretmen ve okul aile birliğinde bulunan velilerle sürekli görüşerek bilgi alışverişinde bulunması sağlanmıştır. Okul çevrelerinde bulunan ve tespit edilen kullanılmayan metruk olarak nitelendirdiğimiz binalara ilişkin gerekli güvenlik tedbirleri gözden geçirilerek yıkılmasına yönelik adımlar atılmış, okul ve çevrelerinde bulunan oyun salonları düzenli olarak denetlenmiş ve okul çevrelerinde öğrencilerin

bulunduğu yerlerde uyuşturucu/uyarıcı maddelerle mücadele konusu başta olmak üzere açık sigara satışının önlenmesine yönelik tedbirler alınması sağlanmıştır.

Bunun neticesinde ise 2018 yılından itibaren uygulamaya konulan “Okul ve Çevresinin Daha Güvenli Hale Getirilmesine Yönelik İş Birliği Protokolü” kapsamında okullarda ve çevrelerinde gerçekleşen olaylarda %20 oranında azalma sağlandığı belirtilmiştir (İnternet kaynağı 1).

Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada okul polisi uygulamasının nasıl ilerlediği, okul polislerinin ayırt ediciliğinin olup olmadığı, okul polislerinin durumu nasıl gördüğü, veliler için nasıl görüldüğü gibi birçok konu okul polislerince ele alınmıştır. Okul polislerinin bu kapsamda ortaya koyacakları bakış açısı, dış paydaşların görüşlerinin alınması, araştırmanın önemli bir yönünü temsil etmektedir. Ayrıca araştırma Ardahan ilinde yapılmıştır. Her şehrin toplumsal hafızası, kimliği, karakteristiği ve kültürel dokusu farklıdır. Kentlerin büyük ya da küçük olması, nüfus yoğunluğu, jeopolitik konumu, yaşam koşulları gibi birçok faktör okul güvenliğini bağlayan önemli ayrıntılardır. Ardahan ili, Türkiye'nin kuzeydoğusunda yer alan, nüfus olarak ülkenin en sade şehirlerinden biridir. Gürcistan sınırında, soğuk iklim kuşağında yer alır. Kalkınmışlık indekslerinde dezavantajlı bir durumdadır. Araştırma bulgularının bu yönüyle de ele alınması gereklidir. Nitekim kentlerin bahsi geçen özellikleri okul güvenliği ile ilişkili düşünülmelidir.

Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın temel amacı okul çevrelerinde oluşan güvenlik risklerinin ve beraberinde alınan tedbirlerin okul polisleri görüşü bağlamında incelenmesidir. Temel amaca ulaşabilmek için aşağıdaki alt amaçlara yanıt aranmıştır:

1. Okul polislerince, okul polisi olanların ayırt edici bir özelliği olmalı mıdır?
2. Okul güvenliği olgusu okul polislerince ne ifade etmektedir?
3. Okul polislerinin okul güvenliğine katkıları nelerdir?
4. Okul polislerinin okul yönetimiyle işbirliği istenilir seviyede midir?
5. Öğrencilerin okul dışı ortamlardaki güvenliğinde okul polisi nasıl rol oynamaktadır?
6. Veliler okul polislerinin varlığından memnuniyet duymakta mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Fraenkel ve Wallen (2006) nitel araştırmaları, psikolojik ölçümler ve sosyal olaylarla ilgili derinlemesine bilgi sağlayan, ilişkilerin, etkinliklerin, durumların ya da materyallerin niteliğinin incelendiği araştırmalar olarak tanımlamışlardır (Akt.

Büyüköztürk, Çakmak, Akgün vd., 2009: 248). Araştırma deseni olarak “durum çalışması” deseni kullanılmıştır. Durum çalışması, bir olayı meydana getiren ayrıntıları tanımlamak ve görmek, olası açıklamaları geliştirmek ve değerlendirmek amacıyla kullanılır (Büyüköztürk vd., 2009: 267). Bu çalışmada okul polislerin okullardaki çok yönlü etkisi ve bakış açılarının belirlenmesi amacıyla okul polislerinin görüşleri çerçevesinde geliştirip kategorilendirmek için nitel araştırma deseni kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu toplam 8 katılımcı oluşturmaktadır. Bu çalışmada katılımcıları belirlemek amacıyla amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Ölçüt olarak okul polisi olarak görev yapıyor olma şartı aranmıştır. Ardahan ilinde toplam 8 katılımcıyla görüşme yapılmıştır. Katılımcılara ait bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmada yer alan katılımcıların kişisel özellikleri

Katılımcı	Yaş	Cinsiyet	Kıdem Yılı	Okul polisi süresi (yıl)
P1	40	Erkek	18	4
P2	35	Erkek	13	3
P3	34	Erkek	12	2
P4	32	Erkek	7	1
P5	28	Erkek	6	1
P6	27	Erkek	5	1
P7	27	Erkek	4	1
P8	27	Erkek	3	1

Araştırmada 8 katılımcı yer almıştır. Katılımcıların tamamı erkektir. Katılımcıların yaş aralıkları 27 ile 40 arasında değişmektedir. Polislik mesleğindeki görev yılları ise 3 ile 18 yıl arasındaki değişmektedir. Okul polisi olarak görev yaptıkları süreler bakıldığında en fazla 4 yıldır. 1 yıldır görev yapan 3 polisin de yılını doldurmadığını belirtmeliyiz. Yılını doldurmayan polislerin görev süreleri 4 ile 8 ay aralığında değişmektedir.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır. Stewart ve Cash (1985) “görüşmeyi önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci” olarak tanımlamıştır. Görüşme sorularında 10 ana soru ve ana sorulara bağlı olarak sonda sorular yer almıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerin esnekliğine dayanarak sorular zenginleştirilmiştir. Görüşme formundaki sorular “Okul yönetimi ile irtibat

halindediniz. Bu anlamda yakın bir ilişki kurabildiniz mi? İş birliği içinde hareket ettiğiniz noktalar oldu mu? İlişkileriniz resmi (formal) düzeyin ötesine geçti mi? Birlikte ekip ruhu olarak çalışabiliyor musunuz?” şeklinde yapılandırılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak 8 kişiyle görüşme yapılmıştır. Görüşme öncesinde katılımcılardan randevu alınmış, araştırmanın amacı hakkında bilgilendirilmeler yapılmış ve etik kriterler karşındaki ile paylaşılmıştır. Gönüllülük esasına dayalı olarak ve katılımcının kimliğinin saklı tutulması kaydıyla görüşmeler kayıt altına alınmıştır.

Araştırmanın sonucunda elde edilen veriler çözümlemesinde, içerik analizi türlerinden olan tümevarım analizi kullanılmıştır. Tümevarım, “*kodlama yoluyla verilerin altında yatan kavramları ve bu kavramlar arasındaki ilişkileri ortaya çıkarmak amacıyla* (Yıldırım ve Şimşek, 2005).” yapılmıştır. Görüşme verileri yazıya aktarıldıktan sonra tekrarı olan veya araştırmacılar tarafından özellikle üzerinde durulan konular kategorilendirilmiştir. İçerik analizinde görüşme, gözlem veya dökümanlar yoluyla elde edilen nitel araştırma verileri dört aşamada analiz edilir: Verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 228-239). Belirlenen kategorilerin alt kategorisi belirtilmiş, sonrasında tema haline getirilmiştir. Araştırma kod, kategori ve temadan oluşan bir süreç sonucunda analizler yapılmıştır.

Çalışmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Çalışmanın geçerliği için görüşme sorularına ilişkin 8 katılımcının görüşleri alınmıştır. Eğitim bilimleri alan uzmanlarından görüş birliği alındıktan sonra görüşmelere başlanmış, görüşme sonrasında güvenirlilik için araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri arasında tutarlığın olup olmadığına bakılmış, ikili karşılaştırmalar yapılmış, sorulara verilen tüm cevaplar soru sırasına göre düz metin halinde yazıya geçirildikten sonra tema, alt kategori ve kategori olarak kodlanarak frekansları hesaplanmıştır. Bunların yanı sıra elde edilen veriler ve kategoriler literatür taraması ile ilişkilendirilerek incelenmiştir. Elden geldiğinde bolca ayrıntıya yer vererek inandırıcılık arttırılmaya çalışılmış, doğrudan alıntılardan yararlanılarak dış geçerlik sağlanmaya çalışılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde okul polislerin okullardaki bakış açılarının belirlenmesi amacıyla okul polislerine sorular sorulmuş sorulardan elde edilen bulguların sonuçlarına göre sekiz ana tema oluşturulmuştur. Katılımcılardan elde edilen veriler analiz edilmiş ve analiz sonuçları tablolar halinde katılımcı görüşleriyle birlikte dolaylı ve doğrudan anlatımlarla verilmiştir. Ayrıca bazı ana tema sonlarında elde edilen veriler yorumlanarak (içerik analiz) sunulmuştur. Bu temalar; okul polisinin ayırt edici yönleri, okul güvenliği kavramına ilişkin çağrışımlar, okul polisine olan memnuniyet, okul polislerinin okul güvenliğinde katkı ve etkileri, okul polisinin yabancı unsurlar üzerindeki etkisi, okul polisi gözüyle

öğrencilerin dış yaşantısına ilişkin gözlemler, okul polisi ve okul yönetim iş birliği olmak üzere sekiz tema olarak kategorize edilmiştir.

1. Okul polisinin ayırt edici yönleri

Okul polisi olanların ayırt edici bir özelliği olup olmadığı ve okul polisinin sahip olması gereken özelliklere ilişkin algılarını belirlemek amacıyla sorulan soruya verilen cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 2’ de verilmiştir. Her polisin okul polisi olabileceği ana tema ile birlikte babacan, profesyonel, empatik düşünme, soğukkanlı ve ayırt edici özelliği bulunmamakta olarak beş alt oluşturulmuştur. Bu temalara ait katılımcı görüşleri tablo 2’ de verilmiştir.

Tablo 2. Okul polisinin ayırt edici yönlerine ilişkin katılımcı görüşleri

Tema	Alt tema	Katılımcı kodu
Herkes okul polisi olabilir ancak tercihen;	Babacan	P3,
	Profesyonel	P1, P2, P5, P6
	Empatik	P1, P7
	Soğukkanlı	P4, P7
	Ayırt edici özelliği bulunmamakta	P2,

Tablo 2’ e göre okul polisini diğer polislerden ayıran temel özelliklere bakıldığında herkesin okul polisi olabileceği ancak bazı kriterlere sahip olması gerektiği hususunda katılımcıların çoğunluğu mesleğinin getirmiş olduğu iletişim, öz sezi, psikoloji gibi mesleki anlamda profesyonel becerilere sahip olması gerektiğini ifade ederken katılımcılardan sadece biri ise ayırt edici özelliğinin olmadığını ve herkesin okul polisi olabileceğini ifade ettiği görülmektedir. Bir okul polisi ise bu konuda okul polisinin çocuklarla ilgili, şefkat sahibi, sevecen ve çocuğun seviyesine inebilme becerilerine sahip olan babacan figürüne sahip olması gerektiğine ilişkin görüş ifade ederken iki okul polisi de empatik düşünmenin önemi vurgu yaptığı görülmektedir. Bazı okul polisleri de olaylar anında sakin, sabırlı olmanın önemine vurgu yaparak okul polisinin soğukkanlı olması gerektiğine ilişkin görüş bildirmiştir.

Okul polisi olanların ayırt edici bir özelliği olup olmadığı ve okul polisinin sahip olması gereken özelliklere ilişkin katılımcılara ait bazı çarpıcı görüşler olduğu gibi aşağıda verilmiştir.

P1 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Görevlendirilirken herhangi bir kriter aranmamakta, ancak çocuk psikolojisinden anlayabilecek çocuklar ile yakın ilişki kurabilecek arkadaşlar tercih edilmeli. Buna örnek olarak anne-baba olmuş kişilerin tercih edilmesi gerektiğini düşünüyorum.*” şeklinde ifade etmiştir.

P2 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Yok, Hayır. Herhangi bir kıstas bulunmuyor.*” şeklinde ifade etmiştir.

P4 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Evet, her polis okul polisi olarak görevlendirilebilir. Bence şefkat sahibi, agresif olmayan ani*

sinirlenmeyen personel tercih edilmeli, biliyorsunuz çocuklarla uğraşmak bir hayli zor. Onlarla verimli bir iletişim kurmak önemli” şeklinde ifade etmiştir.

P6 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü *“Evet. Olabilir. Bu durum zaten amirlerin inisiyatifinde olan bir durum. Ayırt edici özelliğe gelecek olursak olayları çözümlayebilen analitik düşünebilen, öngörülü ve iletişim becerisi yüksek kişiler arasından seçilmelidir.”* şeklinde ifade etmiştir.

2. Okul güvenliği kavramına ilişkin çağrışımlar

Okul güvenliği denildiğinde okul polislerinde ne gibi çağrışımların oluştuğunu belirlemek amacıyla sorulan sorulara verilen cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 3’ te yer almaktadır. Katılımcılardan alınan görüşler doğrultusunda, okul güvenliğinin çağrışımları ana teması ve tehlikelerden uzak durma, güvenli eğitim ortamı ve huzurlu eğitim ortamı olmak üzere toplamda üç alt tema oluşturulmuştur.

Tablo 3. Okul güvenliğine ilişkin duyulan çağrışımlara ait katılımcı görüşleri

Tema	Alt tema	Katılımcı kodu
Okul Güvenliğinin Çağrışımı	Tehlikelerden uzak ortam	P3, P5, P6, P7
	Güvenli eğitim ortamı	P2, P8, P1
	Huzurlu eğitim ortamı	P4

Tablo 3’e bakıldığında okul güvenliğine ilişkin kavramsal tanımlamalara bakıldığında katılımcıların görüşlerinin üç alt tema şeklinde kategorize edildiği görülmektedir. Katılımcıların yarısı bu okul güvenliğini “her türlü tehlikeden arındırılmış ortam” olarak görürken bazı okul polisleri de bu okul güvenliğini “ güvenli bir ortam” olarak tanımladıkları görülmektedir. Sadece bir okul polisi ise okul güvenliğini “huzurlu” bir ortam” olarak okuldaki tüm personelin risklerden uzak huzurlu ve rahat çalışma ortamına sahip olduğu bir ortam olarak ifade ettiği görülmektedir.

Okul güvenliğine ilişkin kavramsal tanımlara ilişkin katılımcılara ait bazı çarpıcı görüşler olduğu gibi aşağıda verilmiştir.

P2 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü *“Suçtan uzak, verimli bir şekilde eğitim-öğretimin uygulandığı ortam diyebilirim.”* şeklinde ifade etmiştir.

P3 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü *“Çocukların her türlü tehlikeden uzak olarak güvenli bir ortamda eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürebilmesi aklıma geliyor”* şeklinde ifade etmiştir.

P5 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü *“Okulda her türlü güvenlik sorunları göz önünde bulundurularak, bu sorunların sifra indirilmiş olan bir ortam denilebilir.”* şeklinde ifade etmiştir.

P8 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “Okullarda güvenli bir ortamın oluşmasında rol oynayan kişi olarak söyleyebilirim, Güvenli bir okulun oluşması için ihtiyaç duyulmakta.” şeklinde ifade etmiştir.

3. Okul polisine ilişkin algılanan memnuniyet

Okul polisinin gözlemlerine göre algılanan veli memnuniyetine ilişkin derinlemesine analiz edebilmek amacıyla sorulan soruya verilen cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 4’ te yer almaktadır. Katılımcılardan alınan görüşler doğrultusunda bu görüş ayrılıkları; memnuniyet etkisi ve güven verici etkisi olmak üzere iki tema ve dört alt tema altında kategorize edilmiştir.

Tablo 4. Okul polisine olan memnuniyete ilişkin katılımcı görüşleri

Tema	Alt tema	Katılımcı kodu
Memnuniyet etkisi	Olumlu	P1, P2, P3, P7
	Kısmen olumlu	P8
Güven verici etkisi	Güven verici	P2, P3,
	Kaygıları azaltıcı	P4, P5, P6

Tablo 4’e bakıldığında okul polisinin bakış açısına göre veli, öğrenci ve okulun diğer paydaşlarının kendileri ile ilgili gözlemlerine dayanarak elde edilen katılımcı görüşlerine göre katılımcıların yarısı algılanan memnuniyetin olumlu olduğunu ifade ederken sadece bir okul polisi ise bazı velilerin kendilerine karşı kısmen de olsa olumsuz bakış açısına sahip olduklarını ifade ettiği görülmektedir. Velilerin okul polisine duydukları güvene bakıldığında ise iki katılımcı güven verici bulurken üç katılımcı ise okul polislerinin okulda meydana gelebilecek olumsuz durumlara karşı önleyici olmalarından kaygılarını azaltıcı etkisi olduğunu ifade etmektedirler. Bu durum son zamanlarda okul dışında meydana gelen madde bağımlılığı, şiddet olayları veya küfür gibi olumsuz durumlar velilerde endişe kaynağı olduğu görülmekte bu anlamda da okul polislerinin velilerin kaygılarının azalmasında önemli bir görev gördükleri söylenebilir.

Okul polisinin gözlemlerine göre algılanan veli memnuniyetine ilişkin katılımcılara ait bazı çarpıcı görüşler olduğu gibi aşağıda verilmiştir.

P2 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “Çocuklarını okula bırakmak veya almak için gelen velilerle selamlaşıyoruz hal ve tavırlarından memnun olduklarını düşünüyorum” şeklinde ifade etmiştir.

P4 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “Olası güvenlik sorunlarında ani müdahale etme açısından okulda bizi görmeleri kendilerini oldukça memnun ediyor.” şeklinde ifade etmiştir.

P7 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “Bu soruya olumsuz anlamda hiçbir cevabın gelmeyeceğini düşünüyorum, çünkü polis ülke içerisinde olduğu gibi okulda da güvenlik ve huzuru sağlamakla görevli kolluk kuvveti, aileler de

bu açıdan defalarca kez memnun olduklarını, çocuklarına herhangi bir sorunda polis abi-ablalarıyla iletişime geçmeleri konusunda uyarıda buldukları dile getirilmiştir.” şeklinde ifade etmiştir.

P8 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “Okulda yaşanan olaylardan dolayı veliler ile de sık sık görüşme içerisindeyiz, sorunlu öğrencilerin aileleri ile görüştüğümüzde biraz ters tepki verdikleri oluyor. Ancak diğer velilerimiz uygulamadan gayet memnunlar” şeklinde ifade etmiştir.

4. Okul polislerinin okul güvenliğinde katkı ve etkileri

Okul polislerinin okul güvenliğinde ne gibi katkılarının olduğu, okullarda en çok karşılaşılan ve okul polislerinin teyakkuzda olduğu güvenlik riskleri en çok karşılaşılan güvenlik sorunlarını tespit etmek amacıyla sorulan soruya verilen cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 5’ te yer almaktadır. Katılımcılardan alınan görüşler doğrultusunda bu katkı ve etkilerin, risk ortamına ve güvenlik risklerine göre iki ana temada toplanmış ve bu ana temaların altında altı alt tema okul içi, okul dışı, fiziksel şiddetin önlenmesi, zorlayıcı şiddetin engellenmesi, görsel tacizin engellenmesi ve yasak madde ve aletlerin engellenmesi olarak sıralanabilir.

Tablo 5. Okul polislerinin okul güvenliğinde katkı ve etkilerine ilişkin katılım görüşleri

Tema	Alt tema	Katılımcı kodu
Risk ortamına göre	Okul içi	P1,
	Okul dışı	P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8
Güvenlik risklerine göre	Fiziksel şiddetin önlenmesi	P1, P7, P4, P5, P7
	Zorlayıcı şiddetin engellenmesi	P2, P8
	Görsel taciz engellenmesi	P2
	Yasak madde ve aletlerin engellenmesi	P3, P6

Tablo 5’e bakıldığında okul polislerinin okul güvenliğinde ne gibi katkıların olduğu, okullarda en çok karşılaşılan ve okul polislerinin teyakkuzda olduğu güvenlik risklerinin neler olduğu ve en çok karşılaşılan güvenlik sorunlarına yönelik cevaplara bakıldığında katılımcıların büyük çoğunluğu okul dışının çok riskli olduğunu ifade ederken sadece bir okul polisi ise bu tehlikenin okul içinde olabileceğini ifade ettiği görülmektedir. Güvenlik risklerine göre ise katılımcıların yarısından fazlası okul polislerinin ortaya çıkan ya da çıkabilecek fiziksel şiddetin önlenmesinde önemli görev aldıklarını ifade etmektedirler. Diğer katılımcı görüşlerine bakıldığında ise okul polisinin güvenlik risklerinde iki katılımcı zorlayıcı şiddetin önlenmesi olarak görürken sadece bir katılımcı ise okul önlerinde kız çocuklarını ya da diğer akran gruplarını görsel olarak taciz etmelerinin önlenmesi olarak görev yaptıkları görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında okul polislerinin çok kritik bir görev yaptıkları ve diğer temalarda da belirtildiği gibi velilerin endişelerini önemli ölçüde azaltılmasında katkı sağladıkları söylenebilir.

Okul polislerinin okul güvenliğinde ne gibi katkılarına ilişkin katılımcılara ait bazı çarpıcı görüşler olduğu gibi aşağıda verilmiştir.

P1 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Bazen okul bahçesinde çocukların birbirlerine zorbalık yaptıklarına şahitlik ediyoruz, bu bazen fiziksel şiddet dahi olabiliyor. Onları tatlı dille olabilecek en yumuşak üslupla uyarıda bulunuyoruz. Okul giriş ve çıkış saatlerinde yabancı kişilerin öğrencileri taciz etmeleri gibi durumlarla karşılaşılıyor.*” şeklinde ifade etmiştir.

P2 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Şimdi şöyle ki serseri diye tabir ettiğimiz şahıslar okul çevrelerinde dolaşıyorlar özellikle kız çocuklarımızı rahatsız ediyorlar, küçük çocuklardan haraç kestikleri oluyor, bizim orada olmamız kendimizi göstermemiz bile bu tip olayların önüne geçiyor.*” şeklinde ifade etmiştir.

P7 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Okullarda yaşanan şiddet, kavga olayları ile daha çok karşılaşılıyor. Biz orada olduğumuz zaman bu duruma müdahale ediyoruz*” şeklinde ifade etmiştir.

P8 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Güvenlik riskleri oldukça fazla, konu çok derin birçok yönden ele almak gerekiyor. Hırsızlık, gasp gibi sorunlar mevcut, ilerleyen sorularda aklıma geldikçe bilgi vereceğim*” şeklinde ifade etmiştir.

5. Okul polisinin yabancı unsurlar üzerindeki etkisi

Öğrencilerin okul giriş çıkışları genelde yoğun olduğu zamanlarda okul polisinin olmayışı ne gibi güvenlik zafiyetlerine yol açtığı ve bu durumu fırsat bilen yabancı unsurların ne gibi faaliyetlerde bulduklarına ilişkin katılımcı görüşlerini belirlemek amacıyla sorulan soruya verilen cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 6’ da yer almaktadır. Katılımcılardan alınan görüşler doğrultusunda, okul Polisinin olmasının yabancı unsurlar üzerindeki rolü ve okul Polisinin olmamasının yabancı unsurlar üzerindeki rolü olmak üzere iki tema ve altı alt tema altında kategorize edilmiştir.

Tablo 6. Okul polisinin yabancı unsurlar üzerindeki etkisine ilişkin katılımcı görüşleri

Tema	Alt tema	Katılımcı kodu
Okul Polisinin olmasının yabancı unsurlar üzerindeki rolü	Cezalandırıcı rol	P3, P8
	Caydırıcı rol	P1, P2,
	Önleyici rol	P6, P7, P5, P4
Okul Polisinin olmamasının yabancı unsurlar üzerindeki rolü	Uyuşturucunun yaygınlaşması	P1, P6, P7
	Kavga ve sataşmaların artması	P4, P5, P3, P8
	Ön görülemeyen durumların ortaya çıkması	P2

Tablo 6’da okul polisinin yabancı unsurlar üzerindeki etkisine bakıldığında katılımcıların yarısı polisin önleyici rol aldığı ifade ederken diğer katılımcı da cezalandırıcı ve caydırıcı bir rol aldığı ifade ettikleri görülmektedir. Okul polislerinin varlığı velilerin endişelerini önemli ölçüde azaltılmasına katkı

sağladıkları söylenebilir. Okul Polisinin olmamasının yabancı unsurlar üzerindeki rolüne bakıldığında ise katılımcıların yarısı okul çevrelerinde kavga ve sataşmaların artacağı yönünde görüş bildirirken üç katılımcı uyuşturucunun yaygınlaşmasının daha kolay olacağını bildirirken bir katılımcı da tahmin edilemeyen bazı olumsuz durumların ortaya çıkma ihtimalinin artabileceği yönünde görüş bildirdiği ortaya çıkmaktadır. Bu yönüyle okul polisi okul çevrelerindeki zararlı ve olumsuz durumların oluşmasında, yaygınlaşmasında önemli bir görev gördüğü ve olmasının yararlı olduğu söylenebilir.

Okul polisinin yabancı unsurlar üzerindeki etkisine ilişkin katılımcılara ait bazı çarpıcı görüşler olduğu gibi aşağıda verilmiştir.

P1 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Evet, ne yazık ki özellikle uyuşturucu kullanımı istatistiki verilere göre orta okul çağına kadar düşmüş durumda. Tabi bizim orada bulunmamız bu tip konularda caydırıcı etkisi oluyor*” şeklinde ifade etmiştir.

P2 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Bizim orada olmadığımız süre içerisinde okulla ilişkisi olmayan şahıslar okuldaki öğrencileri rahatsız edebilirler. Bizim orada olmadığımızı fark eden kişiler tabiki bunu fırsat bilerek farklı eylem ve arayışlara gireceklerini düşünüyorum.*” şeklinde ifade etmiştir.

P3 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Çok olmasa da bazen yabancı şahısların öğrencilere sataştıklarını duyuyoruz, burada önemli olan zarar gören çocukların da şikâyet etmeleri gerekiyor. Çünkü böyle bir durumda biz zaten gereğini yaparız, araştırır kişiyi bulur gereken cezayı almasını sağlarız.*” şeklinde ifade etmiştir.

P6 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Evet, kesinlikle yabancı unsurların olacağını söyleyebilirim. Uyuşturucu satıcılarının uğrak noktası haline gelebilir, küçük yaşta çocukları bir kereden bir şey olmaz diyerek kandırmak daha kolaydır. Bu tip güvenlik risklerinin önüne geçmemiz gerekiyor.*” şeklinde ifade etmiştir.

6. Okul polisi gözüyle öğrencilerin dış yaşantısına ilişkin gözlemler

Öğrencilerin okul dışı zamanlarını nasıl değerlendirdiğine ve okul dışı ortamlarının öğrenciler için barındırdığı güvenlik risklerini okul polisinin gözünden nasıl algılandığını ve tespit edildiğine ilişkin katılımcı görüşlerini belirlemek amacıyla sorulan soruya verilen cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 7’ de yer almaktadır. Katılımcılardan alınan görüşler doğrultusunda, okul sonrası ve dış mekânlardaki olası tehlikeler olmak üzere iki tema ve beş alt tema altında kategorize edilmiştir.

Tablo 7. Okul polisi gözüyle öğrencilerin dış yaşantı gözlemlerine ilişkin katılımcı görüşleri

Tema	Alt tema	Katılımcı kodu
Okul sonrası	Evlerine giden öğrenciler	P1,
	Dış mekânlara giden öğrenciler	P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8,
	Suç bulaşma	P2,

Dış Mekanlardaki Olası Tehlikeler	Kandırılma	P7, P8,
	Kötü alışkanlıklar	P2, P3, P5, P4, P6,

Tablo 7'ye göre okul polisi gözüyle öğrencilerin dış yaşantı gözlemlerine ilişkin katılımcı görüşlerine bakıldığında katılımcıların neredeyse tümü öğrencilerin okul sonrasında arkadaş grupları ya da bireysel olarak dış mekanlara gitmeyi tercih ettikleri görülürken sadece bir katılımcının gözünde ise bazı öğrencilerinde okul sonrası evlerine gitmeyi tercih ettikleri görülmektedir. Tablo 7'ye bakıldığında katılımcıların yarısından fazlası dış mekanlardaki olası tehlikelerden bir haber olmadıklarından kötü alışkanlar edindikleri gözlemlenirken diğer katılımcılar ise öğrencilerin farklı grup ve akranlar tarafından kandırılma ve suça bulaşma gibi olumsuz durumlarla karşılaştığını ifade etmektedir. Bu anlamda okul sonrasında öğrencilerin okul dışı ortamlara gitmelerinin birçok risk barındırması okulların okul sonrasında da öğrencilere farklı etkinlikler sunması oldukça önemli bir etki sağlayabilir.

Okul polisinin yabancı unsurlar üzerindeki etkisine ilişkin katılımcılara ait bazı çarpıcı görüşler olduğu gibi aşağıda verilmiştir.

P1 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Öğrenciler okul çıkışlarında genellikle evlerine gitmekte ancak bazı öğrencilerin birlikte zaman geçirmek üzere gruplar halinde okuldan ayrıldıklarına da şahitlik ediyoruz ancak tabii ne yaptıklarına ilişkin net bir cevap veremem, bizim görevimiz okul çıkış saatlerinden yaklaşık bir saat sonra sonlanıyor*” şeklinde ifade etmiştir.

P8 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Tabii okul dışı ortamlar kesinlikle güvenlik riski oluşturuyor. Örneğin ilköğretim ve ortaokul çağlarında bulunan çocuklar kandırılmaya ve yönlendirilmeye çok açık yaş grubundalar. Öğrenciler kendini geliştirmeye yönelik olarak değil zaman geçirmek amacıyla bir şeyler yapıyorlar. Ev ortamından ziyade dışarıda zaman geçiriyorlar*” şeklinde ifade etmiştir.

P4 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Güvenlik riski kesinlikle oluşturuyor tabii. Şöyle ki hocam internet kafelere giden çocuklar satranç oynamaya gitmiyor. Her türlü şiddet içerikli oyunlar mevcut. Bu oyunları oynayan çocuklar da şiddete meyilli oluyor haliyle*” şeklinde ifade etmiştir.

P5 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Okula yakın bölgede internet kafe ve Playstation salonları var biz bazen buraları da denetliyoruz, orada okul çağı çocuklara sıklıkla rastlıyoruz, bu şekilde ifade edebilirim*” şeklinde ifade etmiştir.

7. Okul polisi ve okul yönetim iş birliği

Okul polisinin okul yönetimi ile iş birliği ve iletişimin ne düzeyde olduğunu ortaya koymak amacıyla sorulan soruya verilen cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 8’ de yer almaktadır. Katılımcılardan alınan görüşler doğrultusunda, ilişki düzeyi, bilgi akışı olmak üzere iki tema ve iş birliğine dayalı, formal ilişkilere dayalı, tek yönlü, iki yönlü olmak üzere dört alt tema altında kategorize edilmiştir.

Tablo 8. Okul polisi ve okul yönetim iş birliğine ilişkin katılımcı görüşleri

Tema	Alt tema	Katılımcı kodu
İlişki düzeyi	İşbirliğine dayalı	P3, P4, P5, P6, P7,
	Formal ilişkilere dayalı	P2, P8
Bilgi akışı	Tek yönlü	P2, P4, P8
	İki yönlü	P3, P6, P7, P4, P5

Tablo 8'e göre okul polisinin ve okul yönetimleriyle iş birliğine ilişkin katılımcı görüşlerine bakıldığında katılımcıların büyük çoğunluğu okul yönetimi ile iş birliği içinde çalıştıkları ifade ederken iki katılımcı ise işbirliğinden ziyade daha formal bir ilişki düzeyini tercih ettikleri görülmektedir. Bu anlamda katılımcılar okul yönetimleri ile geliştirmiş oldukları ikili ilişkilerin bazen farklı yönlere evrildiğini bu nedenle daha çok formal ilişkileri tercih ettikleri söylenebilir.

Tablo 8'e bakıldığında okul polisi ile okul yöneticileri arasındaki ilişki düzeyinde okulu ilgilendiren bilgilerin yönüne göre katılımcıların yarısından fazlası iki yönlü bilgi akışı içerisinde bilgi alış-verişinde buldukları görülürken üç katılımcı ise okulu ilgilendiren bazı önemli bilgilerin okul yönetimi tarafından zamanında bildirilmediği için tek yönlü bilgi akışının olduğu görülmektedir. Burada söz edilen iki yönlü bilgi akışı yani okul öğrencileri için tehdit oluşturabilecek bilgilerin okul yönetimi ile paylaşılması ya da okul yönetiminin böyle edindiğinde okul polisleriyle paylaşılması olarak ifade edilebilir.

Okul polisi ve okul yönetimi iş birliğine ilişkin katılımcılara ait bazı çarpıcı görüşler olduğu gibi aşağıda verilmiştir.

P2 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “Okul müdürleri bazen bizleri kendi personeli gibi görüp emir ve talimatlar veriyor, hal böyle olunca ilişkimiz de formal düzeyin ötesine geçmez, geçmedi. Görevimizin gerekliliklerini eksiksiz yerine getirmeye çalışıyoruz” şeklinde ifade etmiştir.

P5 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “Biz yaptığımız görev açısından zaten okul yönetimi ve rehber hocaları ile birlikte çalışmak durumundayız. Okulla alakalı olarak sürekli bilgi aktarımında bulunuyoruz birbirimize” şeklinde ifade etmiştir.

P7 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “Şimdi şöyle ki, okulda herhangi bir olumsuz durumda, sorunda okul müdürü ile irtibat halinde oluyoruz, gerekli bilgilendirmeyi sağlıyor. Birlikte hareket ediyoruz.” şeklinde ifade etmiştir.

P8 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “Yani yakın bir ilişki kurduk denilemez aslında çünkü bazı olayları sakladıkları oluyor. Bu sebeple aramızda bir mesafe de söz konusu olmakta.” şeklinde ifade etmiştir.

8. Okul Polisi Deneyimlerine İlişkin Öneriler

Okul polisinin deneyimlerine göre öğrencilerin okul dışı ortamları verimli geçirmeleri için çok yönlü önerilerini ortaya koymak amacıyla sorulan soruya verilen cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 9’ da yer almaktadır. Katılımcılardan alınan görüşler doğrultusunda, ilişki düzeyi, bilgi akışı olmak üzere iki tema ve iş birliğine dayalı, formal ilişkilere dayalı, tek yönlü, iki yönlü olmak üzere dört alt tema altında kategorize edilmiştir.

Tablo 9. Okul Polisi Deneyimlerine İlişkin Öneriler

Tema	Alt tema	Katılımcı kodu
Okul Polisi Önerileri	Arkadaşlık ilişkileri	P1, P4, P5, P6
	Aile takibi	P3
	Okul takibi	P7, P8
	Ekonomik İmkanların Artırılması	P2

Tablo 9’a göre okul polisinin uzun süreli gözlemlerine göre okul dışında öğrencileri bekleyen tehlikelere göre okul yönetimlerine, ailelere yönelik önerilere ilişkin katılımcı görüşlerine bakıldığında katılımcıların yarısı aynı okuldan olmayan okul dışı arkadaşlıklara dikkat edilmesi yönünde görüş bildirirken iki okul polisi ise bu gibi durumların önüne geçebilmek için okul yönetimleri öğrencileri rehber öğretmenler aracılığıyla takip etmelerinin önemine vurgu yapmaktadır. Birer yönetici ise önerilerini ailenin sıkı bir şekilde öğrencilerini takip etmesine ve öğrencilerin ekonomik imkansızlıklar nedeniyle farklı yerlere savrulmamaları için öğrencilerin ekonomik imkanlarının önemine dikkat çekmektedir. Bu açıdan bakıldığında ekonomik imkanlar da öğrencilerin okul dışı tehlikelere savrulmasında etkili olduğu görülmektedir.

Okul polisinin uzun süreli gözlemlerine ilişkin okul dışında öğrencileri bekleyen tehlikelere göre okul yönetimlerine, ailelere yönelik önerilere ilişkin katılımcılara ait bazı çarpıcı görüşler olduğu gibi aşağıda verilmiştir.

P2 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Evet, şimdi bu konuda öğrencilerin ekonomik durumları da söz konusu oluyor. Bu anlamda öğrencilerin ekonomik imkanlarına dikkat edilmeli*” şeklinde ifade etmiştir.

P3 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Okul dışında aslında asıl önemli olan ailedir. Çocukları ailelerinin takip etmesi gerekiyor. Eğer aile takip edemiyorsa işte sorun orada başlıyor öğrenci her yola gidebilir*” şeklinde ifade etmiştir.

P6 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü “*Dikkat edilmesi gereken konulardan bir tanesi özellikle arkadaş çevresi atasözlerimiz de vardır bununla alakalı. Kör ile yatan şaşkı kalkar. Düzgün arkadaş seçimi yapması gerekiyor. Örneğin alkol alan biri ile arkadaşlık kurduğu zaman, zaman içerisinde kendisi de ona benzer dikkat edilmesi lazım bu konulara*” şeklinde ifade etmiştir.

P8 kodlu okul polisi bu konuya ilişkin görüşünü ““ Çocuklar okul çıkışı ile birlikte okulun güvenli sınırlarından uzaklaşmaktadır. Bu kapsamda çocukların uyuşturucu, kötü arkadaş çevresi, sigara, alkol gibi kötü alışkanlıklarla karşı karşıya kalmalarına yol açmaktadır. Bu sebeple gerek ailesi gerek okuldaki rehber öğretmenleri olsun bizim de katkılarımız sayesinde öğrencilerin takibi yapılmalıdır. Başu boş bir şekilde bırakılmamalıdır. Çünkü görüyoruz aileler anne-baba çalışıyor. Gündüz işe gidiyorlar. Çocuğun ne yaptığı konusunda hiçbir bilgileri olmuyor. Çocuk kendi istediği gibi davranabiliyor. Bu da risk oluşturuyor.” şeklinde ifade etmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Okul çevrelerinde oluşan güvenlik risklerinin ve beraberinde alınan tedbirlerin okul polislerinin görüşleri bağlamında incelenmesini amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi tercih edilmiş, Ardahan ilinde görev yapan okul polisleri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler; okul polisinin ayırt edici yönleri, okul güvenliği kavramına ilişkin çağrışımlar, okul polisine olan memnuniyet, okul polislerinin okul güvenliğinde katkı ve etkileri, okul polisinin yabancı unsurlar üzerindeki etkisi, okul polisi gözüyle öğrencilerin dış yaşantısına ilişkin gözlemler, okul polisi ve okul yönetim iş birliği olmak üzere sekiz tema olarak kategorize edilmiştir.

Araştırma bulgularından hareketle okul polisini diğer polislerden ayıran temel özelliklere bakıldığında herkesin okul polisi olabileceği ancak okul polislerinin bazı kriterlere sahip olması gerektiği hususunda katılımcılar görüş bildirmişlerdir. İletişim, ön sezi, psikoloji gibi mesleki anlamda profesyonel beceriler öne çıkarken öte taraftan ilgili, şefkat sahibi, sevecen ve çocuğun seviyesine inebilme becerilerine sahip olan paternalist görüşler de öne çıkmıştır. Tekin ve Kılıç (2010) ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin de ergen psikolojisi, öfke kontrolü ve çocukla iletişim alanlarında eğitimli olmaları ve çocuklara karşı doğru davranış modelleri ortaya koymaları gerektiğini belirtmektedir. Yaman ve Ayar (2009) bu konuda Milli Eğitim ile emniyet teşkilatının koordineli olması gerektiğini beklentilerin birlikte ele alınması gerektiğini belirtmektedir. Nitekim görev alacak polislerin öğrenci, veli ve sosyal çevreyle ilgili bir görevde rol alacağı göz önünde bulundurulduğunda tüm paydaşlara roller düşmektedir (Dönmez, 2001).

Okul güvenliğine ilişkin kavramsal tanımlamalara bakıldığında katılımcıların görüşlerinin üç alt tema şeklinde kategorize edildiği görülmektedir. Katılımcıların yarısı bu okul güvenliğini “her türlü tehlikeden arındırılmış ortam” olarak görürken bazı okul polisleri de bu okul güvenliğini “ güvenli bir ortam” olarak tanımlamışlardır. Okul güvenliği kavramının çok yönlü olduğu ve uluslararası alanda hala tartışılıyor olduğu bir gerçektir. Aksu, Yıldız ve Yıldırım (2021) okul güvenliğinde proaktif yaklaşımlarla güven hissinin maksimum düzeyde tesis edildiği, disiplin ve suç işleme olaylarında azalma olduğunu ortaya koyarak okul polislerinden en çok beklentinin okul giriş-çıkış kapısı ve okul çevresinde kendilerini göstermeleri, bekleme ve gruplaşmalara engel olmaları, öğretmen ve öğrencilere dönük muhtemel şiddet olaylarını ve suçun oluşumunu engelleyecek önleyici tedbirleri almaları

olduğunu belirtmişlerdir. Karakütük, Özbal ve Sağlam (2017) okul güvenliğinin sağlanmasıyla ilgili daha başka neler yapılabileceği hakkında çalışmalar yapmaktadır. Turhan ve Turan (2012) okullardaki güvenlik görevlilerinin sayısının artırılması ve bunlarla polis teşkilatı arasındaki koordinasyonun sağlanması, öğrencilerin herhangi bir afet olasılığına karşı bilinçlendirilmesi, okul binalarının ve çevresindeki unsurların gözden geçirilmesi ve okul çevresindeki madde satıcılarına yönelik denetimlerin sıklaştırılmasını önermektedir.

Okul polisinin bakış açısına göre veli, öğrenci ve okulun diğer paydaşlarının uygulamayı olumlu bulduklarını ifade etmiştir. Velilerin okul polisini güven verici bulurken okul polislerinin okulda meydana gelebilecek olumsuz durumlara karşı önleyici olmalarından kaygıları azalttığını belirtmiştir. Akyol (2015) son yıllarda okullarda meydana gelen olaylarla ilgili yazılı ve görsel basında yer alan haberler incelendiğinde okullarda yaşanan güvenlik problemlerindeki artışı öne çıkarmaktadır. Veliler bu durumdan dolayı kaygılanmaktadır. Okul polisi uygulamasının bu anlamda avantajlı olduğu söylenebilir. Nitekim Kaya Umul (2022) okul yöneticilerinin imkanları doğrultusunda binalarda fiziki önlemler aldığını ancak bunun istenildiği kadar olmadığını, güvenlik kuralları koyulmasının yetmediğini, maddi imkansızlıklardan güvenlik görevlisi, güvenlik kamerası gibi ihtiyaçlarının karşılanamadığını araştırmada belirtmektedir. Dolayısıyla güvenlik adına atılan adımların sınırlı olması okul polisinin varlığında da memnuniyet vericidir. Nitekim Karal'ın (2011) korkulardan arınmış bir okul için tedbirlerin bütüncül olarak alınması gerektiği iddiası bu bulguyla paralellik arz etmektedir.

Okul polislerinin okul güvenliğinde ne gibi katkıların olduğu, okullarda en çok karşılaşılan ve okul polislerinin teyakkuzda olduğu güvenlik riskleri en çok karşılaşılan güvenlik sorunlarına bakıldığında katılımcıların büyük çoğunluğu okul dışının çok riskli olduğunu ifade etmiştir. Özellikle büyükşehirlerde kendini daha fazla belli eden bu durum birçok araştırmaya da konu olmuştur (Çarhacıoğlu ve Oğuşgil, 2009; Tamer, 2014; Boztuğ ve Akyol, 2017; Kahraman, Şemin ve Uğurlu, 2019). Özellikle haberlerde yer aldığı kadarıyla bakıldığında dahi okul çevresindeki güvenlik riskleri korkutucu olarak görülmektedir. okul polisinin uzun süreli gözlemlerine göre okul dışında öğrencileri bekleyen tehlikelere göre okul yönetimlerine, ailelere yönelik önerilere ilişkin katılımcı görüşlerine bakıldığında katılımcıların yarısı aynı okuldan olmayan okul dışı arkadaşlıklara dikkat edilmesi yönünde görüş bildirirken iki okul polisi ise bu gibi durumların önüne geçebilmek için okul yönetimleri öğrencileri rehber öğretmenler aracılığıyla takip etmelerinin önemine vurgu yapmaktadır.

Okul polisinin yabancı unsurlar üzerindeki etkisine bakıldığında bu çalışmada katılımcıların yarısı polisin önleyici rol aldığını ifade ederken ikişer katılımcı da cezalandırıcı ve caydırıcı bir rol aldığı görülmüştür. Bu bulgu proaktif uygulamaların işe yaradığına dair ipuçları vermektedir. Özellikle metropol illerimizdeki bazı okulları zor okul olarak değerlendirmemiz gerekmektedir. Bulduğu çevre itibarıyla terör alt yapısı ya da mahalleye özgü asayişe müessir olayların yoğun yaşandığı bölgedeki okullarda öğretmenleri etkin kullanarak çocuklara sosyal içerikli eğitim verilmesi beklenir (Tekin ve

Kılıç, 2010). Böylelikle okul güvenliğinde sadece polislerin değil diğer paydaşların da katkı sağlaması istenmelidir.

Okul polisi gözüyle öğrencilerin dış yaşantı gözlemlerine ilişkin katılımcı görüşlerine bakıldığında katılımcıların neredeyse tümü öğrencilerin okul sonrasında arkadaş grupları ya da bireysel olarak dış mekanlara gitmeyi tercih ettikleri görülmüştür. Okul polisleri ise dış mekanlarda öğrencileri takip etmekte zorlanmakta, tehlikelerden bir haber olmadıklarından öğrencilerin kötü alışkanlar edinebileceklerini düşünmektedir. Öğrencilerin farklı grup ve akranlar tarafından kandırılma ve suça bulaşma gibi olumsuz durumlarla karşılaşabileceği riski vardır. Bu durumda sadece okul polisi ile değil öğrencilerin de konuyla ilgili farkındalıklarının sağlanması beklenir. Aydın ve Gülbaz (2016) okulların okul dışı tehditlere karşı korunmasına ilişkin ise okullara giriş çıkışlarda kayıt tutulmadığı, kamera sistemlerinin kör noktalara sahip olduğu, okulların büyük bir kısmında güvenlik görevlisi bulunmadığı, nöbetçi öğretmen uygulamasının yeterli olmadığını belirtmektedir. Çarhacıoğlu ve Oğuşgil (2009) eğitimin küçük yaşlarda başlaması gerektiğinden hareketle, öğrencilerin bu yaşlardan itibaren polis teşkilatını tanınması, polis-öğrenci ilişkilerinin geliştirilmesi, okullarda güvenli ortamın sağlanması, koruyucu ve önleyici çalışmaların sistematik hale getirilmesi için okul polisinin etkili olduğunu belirtmektedir. Yine daha güvenli bir toplumun çekirdeğini oluşturacak çocuklara, kendilerinin kişisel güvenliğini sağlayacak yetenekleri kazandırması açısından da ileriye dönük bir yatırım olacağını ifade etmiştir.

Okul polisinin ve okul yönetimleriyle iş birliğine ilişkin katılımcı görüşlerine bakıldığında katılımcıların büyük çoğunluğu okul yönetimi ile iş birliği içinde çalıştıkları görülmüştür. Ama bu işbirliğinin yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Tamer (2014) milli eğitimin de emniyet teşkilatı ile işbirliğinde daha koordineli çalışması gerektiğine dair temellendirmelerde bulunmaktadır.

Öneriler

1. Okul güvenliği çok boyutlu olarak ele alınması gereken bir durumdur. Sadece okul polislerinin değil tüm paydaşların koordineli bir şekilde çalışması, bunun için rutin toplantılar yapılması gereklidir.
2. Okul polisi uygulamasının önemli ve memnuniyet verici olduğu belirtilmekle birlikte okul dışı risklerin azaltılması adına öğretmenlerin rehberlik desteğinin artırılması, öğrencilerin de konuyla ilgili bilinçlendirilmesi gereklidir.
3. Araştırmanın Ardahan ili ile sınırlı olduğu belirtilmekle birlikte okul risk haritalarının çıkarılması, konuyla ilgili koordinasyon merkezinin politika geliştirmesi önerilir.
4. Araştırma diğer illerde de kendi karakteristiği düşünülerek ele alınabilir.

Kaynakça

- Aksu, M., Yıldız, K., & Yıldırım, B. (2021). Okul polisi. *Social Sciences Studies Journal (SSSJJournal)*, 7(89), 4444-4459.
- Akyol, E. Y. (2015). Okul güvenliği ile ilgili yurtiçinde ve yurtdışında yapılan çalışmaların incelemesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(1), 1-12
- Aydın, İ., & Gülbaz, L. (2016). *İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri* (Yüksek lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı).
- Boztuğ, Ö., & Akyol, B. (2017). İlkokullarda yönetici ve öğretmen görüşlerine göre okul güvenliği (Aydın İli Efeler İlçesi Örneği). *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 74-95.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (14. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- Çarhacıoğlu, Y., & Oğuşgil, V. A. (2009). Dünyada polis-okul işbirliği uygulamaları ve istanbul şükrü balcı polis meslek yüksek okulu örneği. *Polis Bilimleri Dergisi Cilt:11 (4)*
- Dönmez, B. (2001). Okul güvenliği sorunu ve okul yöneticisinin rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25(25), 63-74.
- Fraenkel, JR & Wallen, N. E (2006). *Eğitimde araştırma nasıl tasarlanır ve değerlendirilir* (6. baskı). New York, NY: McGraw-Hill.
- İnternet kaynağı 1. <https://www.icisleri.gov.tr/okul-ve-cevrelerinde-guvenlik-onlemleri-ust-duzeye-cikarildi>.
- Kahraman, H., Şemin, F. K., & Uğurlu, C. T. (2019). Okul Güvenliği: Türkiye’de Basına Yansıyanlar/School Security: Reflected to the Press in Turkey. *Journal of History Culture and Art Research*, 8(1), 392-408.
- Karakütük, K., Özbal, E. Ö., & Sağlam, A. (2017). Okul yönetiminde okul güvenliğini sağlamak için yapılan uygulamalar konusunda öğretmen ve okul müdürlerinin görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 1214-1232.
- Karal, D. (2011). *Korkmadan öğrenmek: Okul ve okul çevresi güvenliği*. International Strategic Research Organization (USAK).
- Kaya Umul, B. (2022). *Okul güvenliğinin sağlanmasında okul yöneticisinin rolü*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması Ve Ekonomisi Bilim Dalı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi
- Stewart, C. J. & Cash, W. B. (1985). *Interviewing: Principles and Pratices* (4. Baskı) Dubuque, IO:Wm. C. Brown Pub.
- Tamer, M. G. (2014). Organize suçlarla mücadele (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından alınan önlemler). *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014(3), 181-187.
- Tekin, U., & Kılıç, M. (2010). Gelişmiş Ülkelerde ve Türkiye’de Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanması. *Uluslararası Risk Altındaki ve Korunması Gereken Çocuklar Sempozyumu*, 2, 111-129.

- Turhan, M., & Turan, M. (2012). Ortaöğretim kurumlarında güvenlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 1*(1), 121-142.
- Türk Dil Kurumu.(1981). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yaman, E., & Ayar, N. (2009). Okul güvenliğine farklı bir yaklaşım: okul polisi uygulaması. *Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Dergisi, 11* (2)
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.